

Rättsavdelningen
Promemoria

Ändringar i kyrkoordningen m.m. beslutade under år 2022

Promemorians huvudsakliga innehåll

Detta material beskriver 2022 års kyrkomötes beslut om ändringar i kyrkoordningen och andra Svenska kyrkans bestämmelser som har beslutats av kyrkomötet samt de närmare bestämmelser som har beslutats av kyrkostyrelsen under år 2022.

Materialet är avsett att underlätta för den som på ett enkelt sätt vill veta vilka ändringar som har beslutats och var det är möjligt att hitta mer information om motiven bakom besluten.

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Kyrkoordningen.....	3
1.2	Andra Svenska kyrkans bestämmelser	3
1.3	Kommentarer till bestämmelser.....	4
1.4	Förkortningar	4
2	Ändrade bestämmelser	5
2.1	Kyrkliga begravningsbyråer	5
2.2	Kyrkostyrelsens tillhandahållande av administrativa tjänster	5
2.3	Rättelser och övriga ändringar i kyrkoordningen	5
2.4	Tematiska kyrkomötessammanträden	6
2.5	Ändring i kyrkostyrelsens instruktion	6
2.6	Ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet.....	6
2.7	Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt teckenspråk	7
2.8	Ändring avseende förteckningsplaner till verksamhetsbaserad arkivredovisning.....	7
2.9	Uppräkning av förseningsavgiften rörande uppgiftsskyldighet om ekonomi och statistik	8
2.10	Clearingbelopp m.m. för 2023.....	8

1 Inledning

Detta material beskriver 2022 års kyrkomötes beslut om ändringar i kyrkoordningen och andra Svenska kyrkans bestämmelser som har beslutats av kyrkomötet samt de närmare bestämmelser som har beslutats av kyrkostyrelsen under år 2022. Materialet är avsett att underlätta för den som på ett enkelt sätt vill veta vilka förändringar som har beslutats och i tillämpliga delar, var det är möjligt att hitta mer information om motiven bakom besluten. Mer information om *juridik och kyrkorätt* finns under *verksamhetsstöd* på Kornet. Där finns även en portal till kyrkans regelverk.

1.1 Kyrkoordningen

Kyrkoordningen är det grundläggande dokumentet i det inomkyrkliga regelsystemet, Svenska kyrkans gemensamma stadgar. Den beslutats av kyrkomötet, som är Svenska kyrkans högsta beslutande organ (6 § lagen [1998:1591] om Svenska kyrkan och 10 kap. 1 § kyrkoordningen).

1.2 Andra Svenska kyrkans bestämmelser

Kyrkomötet beslutar också om vissa andra bestämmelser utöver kyrkoordningen. Det gäller främst beslut om gudstjänstböcker och instruktioner m.m. som gäller för arbetet på den nationella nivån. Beslut av kyrkomötet meddelas genom kyrkomötets skrivelser (KmSkr).

I kyrkoordningen anges att även kyrkostyrelsen får besluta om bestämmelser på några särskilt angivna områden. Det är då fråga om mer detaljerade bestämmelser av tillämpningskaraktär.

Ändringar i kyrkoordningen, andra bestämmelser beslutade av kyrkomötet och bestämmelser beslutade av kyrkostyrelsen ges ut i en årsvis och kronologiskt ordnad serie benämnd Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB). I denna finns alla bestämmelser som kyrkomötet eller kyrkostyrelsen har utfärdat.

När kyrkomötet beslutar om t.ex. ändringarna i kyrkoordningen utfärdas en SvKB om ändring i kyrkoordningen. Denna SvKB görs känd genom att den publiceras på webbplatsen för Svenska kyrkans bestämmelser, under rubriken ”Alla bestämmelser” från och med 2022 på [Alla bestämmelser - Svenska kyrkan](#).

När nya eller ändrade bestämmelser träder i kraft publiceras dessa i ett särskilt dokument på kyrkoordningens webbplats. Dessa benämns gällande. Med detta menas att där finns information om alla gällande bestämmelser och i dess gällande lydelse.

I de fall det rör sig om bestämmelser där det har skett ändringar finns ett samlat dokument (en s.k. konsoliderad version). Detta är exempelvis fallet med kyrkoordningen. I sådana dokument anges inledningsvis till och med vilken SvKB som ändringar har införts. Ändringar i paragrafer markeras genom att SvKB-numret för ändringsbestämmelsen anges inom parentes efter paragrafen. Om det inte finns någon parentes efter en paragraf kan det betyda att den inte har ändrats sedan bestämmelserna ursprungligen utfärdades. Det kan också betyda att hela avdelningen, eller kapitlet, som paragrafen finns i, har ersatts och att den inte har ändrats sedan dess. Om ett kapitel eller en avdelning har ersatts anges detta med en fotnot vid avsnitts- eller kapitelrubriken.

www.svenskakyrkan.se/kyrkoordningen

1.3 Kommentarer till bestämmelser

När kyrkostyrelsen föreslår ändringar i bestämmelser till kyrkomötet finns ofta ett särskilt avsnitt i kyrkostyrelsens skrivelse till kyrkomötet som förklarar hur en paragraf ska tolkas och tillämpas. Skrivelserna publiceras på kyrkomötets webbplats www.svenskakyrkan.se/kyrkomotet.

Kyrkostyrelsen kan också utfärda en särskild kommentar till paragrafer i en viss SvKB som styrelsen utfärdar. Det förekommer mer sällan. Kommentarer publiceras på samma sida som den berörda bestämmelsen under rubriken Alla bestämmelser (se ovan) och på sidan www.svenskakyrkan.se/kyrkoordningen.

1.4 Förkortningar

KmSkr	Kyrkomötets skrivelse
KsSkr	Kyrkostyrelsens skrivelse
PSkr	Presidiets skrivelser
SvKB	Svenska kyrkans bestämmelser
O	Organisationsutskottet
G	Gudstjänstutskottet
TU	Tillsyns- och uppdragsutskottet

2 Ändrade bestämmelser

2.1 Kyrkliga begravningsbyråer

Berörda bestämmelser: 2 kap. 2 § kyrkoordningen
Förarbeten: KsSkr 2022:4 (del 1), O 2022:1, KmSkr 2022:15
Ändringsbestämmelse: SvKB 2022:3
Ikraftträdande: 1 januari 2023

Genom ändringen i 2 kap. 2 § kyrkoordningen införs ett nytt andra stycke som innebär att näringsverksamhet i form av begravningsbyrå i en församlings eller pastorats regi kan anses ha en naturlig anknytning till församlingens grundläggande uppgift och i synnerhet till uppdraget att fira gudstjänst och utöva diakoni. Därmed utgör begravningsbyråverksamhet sådan näringsverksamhet som enligt kyrkoordningen kan bedrivas av en enhet inom Svenska kyrkan. Den nya bestämmelsen förtydligar att det är tillåtet för församlingar att bedriva näringsverksamhet i form av kyrklig begravningsbyrå.

Genom ett nytt tredje stycke i 2 kap. 2 § får kyrkostyrelsen utfärda närmare bestämmelser om hur näringsverksamhet får bedrivas.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023.

2.2 Kyrkostyrelsens tillhandahållande av administrativa tjänster

Berörda bestämmelser: 10 kap. 4 § kyrkoordningen
Förarbeten: KsSkr 2022:4 (del 2), O 2022:2, KmSkr 2022:16
Ändringsbestämmelse: SvKB 2022:4
Ikraftträdande: 1 januari 2023

Mot bakgrund av det beslut som kyrkomötet tidigare fattat om att etablera Svenska kyrkans gemensamma löneservice införs den nya bestämmelsen 10 kap. 4 § kyrkoordningen som uttryckligen ger kyrkostyrelsen ett mandat att på uppdrag av en församling, ett pastorat, en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter eller ett stift tillhandahålla administrativa tjänster direkt till en sådan enhet. En anslutning till sådana administrativa tjänster som erbjuds av den nationella nivån ska vara frivillig, vilket framgår av bestämmelsen.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023.

2.3 Övriga ändringar i kyrkoordningen

Berörd bestämmelse: 22 kap. 1 § och 57 kap. 9 § kyrkoordningen
Förarbeten: KsSkr 2022:4, O 2022:3, KmSkr 2022:17
Ändringsbestämmelse: SvKB 2022:5
Ikraftträdande: 1 januari 2023

Med anledning av att momentet redovisning har tagits bort i kyrkohandboken som ett obligatoriskt moment i konfirmationsgudstjänsten och i stället ersatts med momentet predikan ska detta återspeglas även i kyrkoordningen. Mot denna bakgrund görs en

ändring i 22 kap. 1 § kyrkoordningen genom att ordet ”redovisning” ersätts med ordet ”predikan”.

Det anses klart att tidsfristen, som börjar löpa när ett beslut som har fattats av en kyrklig samfällighet för särskilda uppgifter, är densamma som för beslut som fattats av en församling, ett pastorat eller ett stift. Tidsfristen börjar löpa när det tillkännages på samfällighetens anslagstavla att protokollet över beslutet justerats. Mot denna bakgrund läggs nu ordet ”samfällighetens” till i uppräknningen i 57 kap. 9 § tredje stycket kyrkoordningen.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023.

2.4 Tematiska kyrkomötessammanträden

Berörd bestämmelse: 11 kap. 10 § kyrkoordningen

Förarbeten: PSkr 2022:1, O 2022:4, KmSkr 2022:18

Ändringsbestämmelse: SvKB 2022:7

Ikraftträdande: 23 november 2022

I 11 kap. 10 § kyrkoordningen införs ett nytt andra stycke med en hänvisning till att det i kyrkomötets arbetsordning finns särskilda bestämmelser om begränsad motionsrätt vid ett tematiskt kyrkomötessammanträde. Se avsnitt 2.6 nedan om tematiska kyrkomötessammanträden. Genom hänvisningen klargörs dels att det finns en särskild form av kyrkomötessammanträden som benämns ”tematiska”, dels att det finns bestämmelser i kyrkomötets arbetsordning som innebär att motionsrätten är begränsad i vissa avseenden.

Ändringen gäller från och med den 23 november 2022.

2.5 Ändring i kyrkostyrelsens instruktion

Kyrkomötets beslut (SvKB 2022:6) om ändringar i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen

Förarbeten: KsSkr 2022:4 (del 3), O 2022:3, KmSkr 2022:17

Ikraftträdande: 1 januari 2023

I 5 a § i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:4) om Instruktion för kyrkostyrelsen stryks särskilda skäl som ett krav för deltagande på distans i ett sammanträde med kyrkostyrelsen. Det ska inte längre uttryckligen anges i kyrkostyrelsens instruktion att särskilda skäl behöver föreligga för att en ledamot ska tillåtas att delta på distans. Ändringen innebär att kyrkostyrelsen i större utsträckning än vad som tidigare medgetts i kyrkostyrelsens instruktion får avgöra när deltagande på distans ska kunna ske, utan ett krav på särskilda skäl.

Ändringen träder i kraft den 1 januari 2023.

2.6 Ändringar i arbetsordningen för kyrkomötet

Kyrkomötets beslut (SvKB 2022:8) om ändringar i kyrkomötets beslut (SvKB 1999:3) om arbetsordning för kyrkomötet

Förarbeten: PSkr 2022:1, O 2022:4, KmSkr 2022:18

Ikraftträdande: 23 november 2022

Enligt de nya bestämmelserna i arbetsordningen för kyrkomötet får kyrkomötet hålla så kallade tematiska kyrkomötessammanträde, vilket enligt 1 kap. 3 a § arbetsordningen innebär att sammanträdet behandlar ett eller flera särskilda ämnen. Under ett sådant möte tar kyrkomötet endast upp motioner till behandling som berör det eller de särskilda ämnen som kyrkomötet ska behandla eller som har lämnats in med anledning av en skrivelse från kyrkostyrelsen. Tematiska kyrkomötessammanträden blir alltså en möjlighet enligt arbetsordningen. Den nya bestämmelsen i 1 kap. 3 b § anger att det är kyrkomötet som får besluta dels om att hålla ett tematiskt kyrkomötessammanträde, dels om temat för ett sådant sammanträde. Sådana beslut ska fattas senast vid kyrkomötet året innan det tematiska sammanträdet.

I 1 kap. 4 § och 5 kap. 1 § görs enbart språkliga ändringar genom att ordet ”arbetsordning” byts ut mot den bestämda formen ”arbetsordningen”.

Ändringarna gäller från och med den 23 november 2022.

2.7 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt teckenspråk

Kyrkomötets beslut (SvKB 2022:9) om Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt teckenspråk

Förarbeten: G 2022:2, KsSkr 2022:5, KmSkr 2022

Ikraftträdande: 28 maj 2023

Detta beslut innebär att från och med pingstdagen den 28 maj 2023 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till svenskt teckenspråk i urval användas i Svenska kyrkan.

2.8 Ändring avseende förteckningsplaner för verksamhetsbaserad arkivredovisning

Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser: Kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2022:1) om ändringar i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2017:1) med närmare bestämmelser om vård och annan hantering av handlingar i kyrkans arkiv

Ikraftträdande: 1 mars 2022

Enligt kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2017:1) med närmare bestämmelser om vård och annan hantering av kyrkans arkiv, ska arkivbildarens handlingsbestånd förtecknas enligt en särskild förteckningsplan. Förteckningsplanerna för lokal och regional nivå finns intagna i bilaga 1–2 i SvKB 2017:1. En översyn av förteckningsplanerna har gjorts. I februari 2022 beslutade kyrkostyrelsen, baserat på översynen, om förbättrade förteckningsplaner för verksamhetsbaserad arkivredovisning och tillägg till kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2017:1). De beslutade förteckningsplanerna ska i sin helhet ersätta de tidigare gällande förteckningsplanerna för verksamhetsbaserad arkivredovisning. Det betyder att församlingar och pastorat måste förteckna om sitt arkiv enligt de nya förteckningsplanerna i SvKB 2017:1 från och med den 1 mars 2022, vilket var när ändringarna trädde i kraft.

2.9 Uppräkning av förseningsavgiften rörande uppgiftsskyldighet om ekonomi och statistik

Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser: Kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2022:2) om ändringar i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2013:27) om förseningsavgift för församlingar, pastorat och stift rörande uppgiftsskyldighet om ekonomi och statistik
Ikraftträdande: 1 januari 2023

Församlingar och stift är enligt 44 kap. 1 och 16 §§ kyrkoordningen skyldiga att lämna de ekonomiska och statistiska uppgifter som behövs för den ekonomiska utjämningen. Församlingar och pastorat ska lämna sådana uppgifter enligt 3 § i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2013:27) om förseningsavgift för församlingar, pastorat och stift rörande uppgiftsskyldighet om ekonomi och statistik. Om en sådan uppgift som avses, inte har kommit in till kyrkostyrelsen inom utsatt tid ska församlingen eller stiftet betala en förseningsavgift till trossamfundet Svenska kyrkan. Förseningsavgiften kan efterges eller sättas ned om särskilda skäl föreligger.

Förseningsavgiften beslutades 2002 och har inte räknats upp förrän nu. Ändringen i SvKB 213:27 innebär att förseningsavgiften från och med år 2023 kommer att uppgå till 15 000 kr för församlingar med ett medlemsantal understigande 10 000, och till 22 000 kr för stift och församlingar med fler än 10 000 medlemmar.

Vidare föreslås hänvisningarna i (SvKB 2013:27) till 44 kap. 21 § kyrkoordningen rättas, så att det i stället hänvisas till 44 kap. 16 § kyrkoordningen som ersatt den numera upphävda 21 §.

Ändringarna träder i kraft den 1 januari 2023 och tillämpas för de uppgifter som samlas in från och med år 2023 avseende 2022 års bokslut.

2.10 Clearingbelopp m.m. för 2023

Kyrkostyrelsens närmare bestämmelser: Kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2022:10) om clearingbelopp för dop-, vigsel- och begravningsgudstjänster samt konfirmationsersättning m.m.
Ikraftträdande: Den 1 januari 2023

Genom beslutet ersätts kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2021:6) om clearingbelopp för dop-, vigsel och begravningsgudstjänster samt konfirmationsersättning m.m.

Kyrkostyrelsen beslutar årligen om Svenska kyrkans bestämmelser avseende clearingbelopp för dop-, vigsel- och begravningsgudstjänster samt konfirmationsersättning (42 kap. 12 § kyrkoordningen). I kyrkostyrelsens beslut regleras bl.a. vilka clearingbelopp som ska gälla för år 2023. Beslutet innebär vissa ändringar av beloppen i förhållande till vad som gällde för år 2022, men också vissa övriga ändringar i bestämmelserna om clearing. De övriga ändringarna innebär att

- beloppet för ersättningen vid utbärning och sänkning ska utgå från hur många bärare som behöver arvoderas eller avlönas när utbärning ingår i begravningsgudstjänsten,
- clearing vid konfirmation kompletteras med ett belopp för dagläger utan övernattnings,
- kostnaden för en vaktmästare kan ingå i ersättningen även när en kyrklig handling äger rum utan lokalupplåtelse, exempelvis utomhus, samt att

– beräkningsgrunden för lokalupplåtelsen ändras så att den baseras på en genomsnittlig kostnad för en gudstjänstlokal i stället för uppvärmningskostnaden (prisindex för eldningsolja).

För doggudstjänst (2 §) gäller följande. Det belopp med vilket den församling som den döpte tillhör ska ersätta den församling där dopet har skett utgör sammanlagt högst 3 780 kr. Beloppet består av följande poster: Präst 1 450 kr, kyrkomusiker 570 kr och lokalupplåtelse 1 760 kr. Har dopet skett utan lokalupplåtelse ska ersättning ändå utgå med 440 kr avseende kostnad för vaktmästare när vaktmästare har medverkat.

För konfirmationsersättning (3 §) gäller följande. Det belopp med vilket den församling som konfirmanden tillhör ska ersätta den församling eller det stift som själv eller i samverkan med någon annan ordnar konfirmationen utgör högst 3 450 kr avseende undervisning och 925 kr per dygn, dock högst 6 475 kr, avseende läger med övernattnig, eller 625 kr per dag avseende dagläger, dock högst 4 375 kr.

För vigselgudstjänst (4 §) gäller följande. Det belopp med vilket den församling som den äldre av makarna tillhör eller, om den äldre av makarna inte tillhör någon församling i Svenska kyrkan, den församling som den yngre av makarna tillhör, ska ersätta den församling där vigseln har skett utgör högst 4 290 kr. Beloppet består av följande poster: Präst 1 450 kr, kyrkomusiker 940 kr och lokalupplåtelse 1 900 kr. Har vigseln skett utan lokalupplåtelse ska ersättning ändå utgå med 580 kr avseende kostnad för vaktmästare när vaktmästare har medverkat.

För begravningsgudstjänst (5 §) gäller följande. Det belopp med vilket den församling som den avlidne tillhörde ska ersätta den församling där begravningsgudstjänsten har firats utgör högst 7 780 kr. Beloppet består av följande poster: Präst 1 940 kr, kyrkomusiker 940 kr, lokalupplåtelse 2 200 kr, utbärning och sänkning (ingående i begravningsgudstjänsten) 450 kr per bärare, dock högst 2 700 kr. Har begravningsgudstjänsten firats utan lokalupplåtelse ska ersättning ändå utgå med 870 kr avseende kostnad för vaktmästare när vaktmästare har medverkat.

Förändringarna som gäller clearingbeloppen och de nya clearingartiklarna träder i kraft den 1 januari 2023.